



**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

De uarietate in eode[m] psalmo singularis & pl[urali]s numeri, q[uo]d
singularitas credentiu[m] si h[abe]ntiu[m] unu[m] sp[irit]um & una[m]
fide[m]: pluralitas aut[em] siue multitudo, illo[rum] sit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

& nolite peccare, & quod illic dicit Apostolus Petrus: Pœnitentini ut deleantur uestra peccata, unum idemq; significat. ¶ Item per hoc quod hic scriptum est, ut quid diligitis ueritatem & queritis mendacium: quam recte illud arguitur mendacium, quod iam ante illum diem, quo prædicare cœperunt Apostoli, divulgatum erat apud Iudæos: mendacium inquit, & quod quaesierant emerant data militibus pecunia copiosa, ut dicerent, quia discipuli eius uenerunt nocte, & furati eum sunt, nobis dormientibus. Sed iam omnia multitudinem eorum, quæ hinc dici poterant, propositum pro agnitione sanctæ Trinitatis, pertractemus uersiculum.

¶ Iterum de uersu Psalmi quarti: signatum est super nos lumen uultus tui domine, quod uultus domini sit filius dei, & quod lumen uultus domini sit spiritus patris & filii.

Caput. XIII.



Signatum est super nos lumen uultus tui domine, dedisti lætitiã in corde meo Dominus, cui hæc dicuntur, signatum est super nos lumen uultus tui domine, ipse est pater: uultus domini, ipse est filius patris: Lumen uultus domini, ipse est spiritus sanctus patris & filii. Filius iccirco recte dicitur uultus dei patris, quia sicut in uultu alicuius hominis affectio lætitiæ uel mæroris potest percipi, sic per filium uoluntas dei patris mundo innotuit. Lumen uultus domini: iccirco recte intelligimus, spiritum sanctum patris & filii, quia sicut lumen alicuius rei ualde lucens uiam uel prospectum pandit corporalibus oculis: Verbi gratia, sicut claritas solis, depulsa caligine noctis, nobis efficit diem, sic spiritus sanctus, depulsis ignorantie tenebris, docet nos omnem ueritatem, quia per ipsum & filium scimus, & patrem, & ipsum cognoscimus ex utroq; procedentem. ¶ Quis, quando, & ubi signauit super nos hoc lumen uultus tui domine? Dominus Iesus Christus, quando adhuc latebat uultus tuus in illa humanitate ut crucifigi posset, nisi enim latuisset, nisi se continuisset & cessasset dicere, ego sum, omnes abirent retrorsum, & caderent in terram, nec possent comprehendere eum. Dominus inquam noster Iesus Christus, cum adhuc sic lateret in carne eius uultus tuus, signaturam se promissit super nos hoc lumen uultus tui, & continuo signauit, ut uere Pontifex summus pro iure officii sui, cuius est signare, non solum frontem corporis, uerum etiam frontem animæ credentis. Dixit enim ipsa nocte, qua tradebatur, mittam uobis paraclitum spiritum ueritatis, qui à patre procedit, & multa huiusmodi ad distinctionem pertinentia trium personarum patris & filii & spiritus sancti. Et deinde ipsa qua resurrexit die, stans in medio discipulorum, præmissis bono pacis nuncio, quam fecerat inter deum & homines, insufflauit, & dixit: accipite spiritum sanctum, scilicet in remissionem peccatorum. Sequitur enim, quorum remisistis peccata, remittuntur eis. ¶ Et die Pentecostes misit eundem spiritum in diuisiones gratiarum, multis choruscantibus miraculis. Ita signatum est habentes super se lumen uultus tui domine, cœperunt eadem die uocare alios, & adducere, ut signaretur super eos id ipsum lumen, per ipsorum ministerium & manu impositionem. Eade quippe die, qui receperunt sermonem, baptizati sunt, in nomine patris & filii & spiritus sancti, & appositæ sunt in illa die animæ circiter tria milia.

¶ De uarietate in eodem Psalmi singularis & pluralis numeri, quod singularitas credentium sit, habentium unum spiritum, & unam fidem: pluralitas autem siue multitudo, illorum sit qui sunt contra uel extra hanc uarietatem.

Caput. XV.



T uide, quod pulchre credentes à non credentibus spiritus propheticus distinguit ipso modo locutionis. Nam de non credentibus dixit: multi dicunt quis ostendit nobis bona (de multitudine uero credentium quandã unionem factam insinuans, cum dixisset: signatum est super nos uultus tui dñe, protinus uti maluit singulari numero, dicens ex persona ipsorum: dedisti lætitiã in corde meo. Et recte, quia multitudinis credentium, erat cor unum, & anima una. ¶ Quã uidelicet unitatẽ cordis & animæ, illud quoque aduerbium pulchre exprimit, quoniam tu dñe singulariter in spe constituisti me. Ipse namque spiritus sanctus de multis efficit unum. Qui autem huc non habent: multi, imo & contra semetipsos sensibus diuersis, & in plerisque contrarijs per sectas diuisi sunt. Quid ergo est, quod

Mendacium quod querantur iudæi
Mat. 23.

Dñs pater, uultus
eius filius, Lumen
uultus,
spiritus sanctus.

Christus, ut uere
Pontifex, signauit
super nos lumen uultus
domini.
Iohan. 14.

Iohan. 14.

Iohan. 20.

Signati spiritus
sancti apostoli alios
signare cœperunt
in die pentecostes.

In credentibus
cor unum & anima
una. In non credentibus
uero multi & contrarij
sensus
Psalm. 4
Actu. 4

Rom. 12.

Cur nūc sin-
gulariter, nūc
plū loquitur
psalm⁹ quart⁹

Iohan. 17.

addot multi-
plicauerit
credētibus
in se.

Iohan. 17.

Læticia p̄s
& filij, spirit⁹
sanctus est,
† penetrare.Læticia sp̄s
sancti in cor-
de Dauid.
I. Reg. 16.Ephe. 4
2. Reg. 12.
Psalm. 50.

Ephe. 4.

præmissio, in pace in id ipsum dormiam & requiescam, causam siue rationem istam subiungit, quoniam tu domine singulariter in spe constituisti me, nisi ac si diceret, iccirco quia nunc studeo singularitati siue unitati huic, de qua & apostolus dicit, sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent: ita multi unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra, & cætera, usque, id ipsum inuicem sentientes, non alta sapientes, sed humilibus cõsentientes. Quam unitatem facit unus spiritus, & una fides, iccirco (inquam) illuc me spero peruenturum, ubi dormiam & requiescam, in tanta pace, quantam intelligi uult dictio hæc, qua dixi, in id ipsum. ¶ Pro huiusmodi sensu uariatur modus locutionis, secundum uarietatem singularis & pluralis numeri, ut cum pluraliter dixerit, signatum est super nos lumen uultus tui domine, statim singulari dictione dicat, dedisti læticiam in corde meo: rursusque cum dixerit pluraliter, à fructu frumenti, uini & olei sui multiplicati sunt, statim ex persona diuersa multitudinis eorum, quorum est uel esse debet cor unum & anima una, siue unus spiritus & una fides, statim singulariter dixit, in pace in id ipsum dormiam & requiescam. Potest quidem de reprobis siue terrenis dictum intelligi, à fructu frumenti uini & olei multiplicati sunt, ut sit sensus uiruperationis, quod gratulentur in eiusmodi, & multiplicati sunt à terrenis diuitijs, sed nihilominus econtra uenerabiliter accipitur, quod ex eo multiplicati sint, quod Christus, tanquam granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, & duo data spiritus sancti (de quibus iam sæpe dictum est) tanquam fructum uini & olei. ¶ Hæc unitas siue singularitas, quæ in isto psalmo & in plerisque sanctorum loquitur, ipsa est, quam postulabat ipse dominus Christus ipsa nocte qua tradebatur. Pater sancte (inquit) serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi, ut sint unum sicut & nos. Item. Non pro his autem rogo tantum, sed & pro eis qui credituri sunt per uerbum eorum in me, ut omnes unum sint sicut tu pater in me, & ego in te, ut & ipsi in nobis unum sint, & cætera, quæ ita finiuit, ut dilectio, qua dilexisti me, in ipsis sit, & ego in ipsis: quam uidelicet dilectionem, non aliud quam spiritum sanctum oportet intelligi.

¶ Iterum quod hæc dicit unitas, dedisti læticiam in corde meo: & quod ubi spiritus sanctus inhabitat, illic sempiterna sit & inenarrabilis læticia. Cap. XVI.



Vtinam quoniam non uacat, neque propositum est per singula discutere, quæ hic dicta sunt ab hoc uno, saltem unius dicti huius sensum penetrare liceat, quod dixit, dedisti læticiam in corde meo. Sed quis potest petere possit, nisi qui eandem læticiam accepit: hoc interim scire & dicere possumus, quia læticia hæc spiritus sanctus est. Plane spiritus sanctus, sicut lumen uultus domini, sic recte dicitur & est læticia patris & filij, ubi spiritus sanctus inhabitat, illic sempiterna & inenarrabilis est læticia. Nec aliud quam ipsa est læticia quæ importat. ¶ Dauid ipse, per quæ hæc dicta sunt, læticiam istam expertus fuerat. Etenim pleno cornu acceperat, sicut scriptum est. Imple (ait dominus ad Samuelem) cornu tuum oleo, & ueni, ut mittam te ad Isai Bethleemitem: Prouidi enim in filiis eius mihi regem. Tulit igitur Samuel cornu olei, & unxit eum in medio fratrum eius. Et dixit Dominus est spiritus domini in Dauid, à die illa, & in reliquum. Veruntamen ad horam sibi læticiam hæc diminuit, & (ut uerbis utar Apostoli dicentis, & nolite contristare spiritum sanctum dei) tunc spiritum sanctum ipse contristauit, quoniam in Uria Ethæum peccauit. Quod sciens ipse & sentiens, redde (inquit) mihi deus læticiam salutaris tui. ¶ Sciunt sancti homines, quorum pectora sunt habitacula spiritus sancti, quomodo fiat illud, quod apostolus fieri non uult, dicens, & nolite contristare spiritum sanctum dei, in quo signati estis in die redemptionis. Est enim quidam tactus eiusdem spiritus sancti, quo interdum sensibiliter hominem tangit, dum uult eum suscitare ad operandum, ut non negligat gratiam quam ipse contulit illi. Qui si mente quieta tunc incedit aut in secreto secum est, siue somno indulgens pro tempore, siue peruigili blandum utique & suavissimum tactum illum perferat, tanquam familiare appellationem præsentis amici. Quod si aliter est, si uerbi gratia, festuca irruens mentis oculum turbauit, & per hoc nondum satisfecit tunc ille tactus & tardior accedit, & asperior est sensui, ita ut dicere conscientia non dubitet, ecce contristatus est spiritus sanctus dei. Quanto magis contristatus fuerat spiritus sanctus domini, & dicere habebat Dauid, redde mihi læticiam salutaris tui: propterea quia uenit peregrinus